

Briuselis, 2025 m. lapkričio 14 d.
(OR. en)

15226/25

SOC 765
EMPL 502
ECOFIN 1497
ENER 588
ENV 1200
COMPET 1149

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Dalykas: 2026 m. Europos semestras: socialinės įtraukties ir sanglaudos skatinimas
vykdant darnią socialinę ir būsto politiką
– *Pasikeitimas nuomonėmis*

Rengiantis 2025 m. gruodžio 1 d. EPSCO tarybos posėdyje įvyksiančiam pasikeitimui
nuomonėmis, delegacijoms pridedamas pirmininkaujančios valstybės narės orientacinis pranešimas
pirmiau nurodyta tema.

**Orientacinis pranešimas, skirtas pasikeisti nuomonėmis dėl
2026 m. Europos semestro: socialinės įtraukties ir sanglaudos skatinimas
vykdant darnią socialinę ir būsto politiką**

Kontekstas: Socialinė įtrauktis ir Europos semestras

Europos Sąjungos įsipareigojimas siekti socialinio teisingumo, lygybės ir įtraukties įtvirtintas Europos socialinių teisių ramstyje, kuris yra Europos Sąjungos socialinės politikos darbotvarkės kelrodis. Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plane nustatyti trys pagrindiniai 2030 m. tikslai, įskaitant tikslą sumažinti žmonių, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, skaičių bent 15 milijonų.

Nors padaryta tam tikra pažanga, reikia dėti daugiau pastangų, kad būtų pasiektas 2030 m. tikslas. 2024 m. vidutiniškai 21 proc. ES gyventojų ir toliau grėsė skurdas ar socialinė atskirtis, o padėtis valstybėse narėse labai skyrėsi (nuo maždaug 15 proc. iki daugiau kaip 25 proc.). Tai rodo, kad būtina tolesnė aukštynkryptė konvergencija. Tam tikros grupės, pavyzdžiui, vaikai, tebėra ypač pažeidžiamos. Daugelis europiečių ir toliau susiduria su sunkumais tenkindami pagrindinius savo poreikius, o tai atspindi platesnio masto iššūkius socialinės įtraukties srityje: visoje ES 8,5 proc. žmonių kas antrą dieną negali sau leisti tinkamai pavalgyti, 9,2 proc. žmonių negali pakankamai šildyti savo namų, o 9,4 proc. žmonių negali sau leisti turėti interneto ryšį.

Europos semestras yra pagrindinė analitinė ir politinė sistema, kuria remiamos valstybių narių reformos ir investicijos, kuriomis skatinama socialinė įtrauktis ir stiprinama socialinė sanglauda. Nuo pat Europos semestro pradžios jis apėmė įvairias tarpusavyje susijusias politikos sritis ir klausimus; nacionalinių socialinės įtraukties priemonių rėmimas siekiant veiksmingai susieti užimtumo, socialinės apsaugos ir būsto politiką bus labai svarbus siekiant pagrindinių 2030 m. tikslų ir skatinant lygias galimybes visiems.

Socialinė įtrauktis ir būsto politika

Socialinė įtrauktis grindžiama trijų ramsčių aktyvios įtraukties požiūriu, pagal kurį derinamos galimybės gauti išmokas, dalyvauti darbo rinkoje ir naudotis kokybiškais paslaugomis.

Galimybės naudotis socialinėmis ir pagrindinėmis paslaugomis užtikrinimas yra Europos socialinio modelio kertinis akmuo ir būtina sąžiningos, įtraukios ir atsparios visuomenės sąlyga. Atsižvelgiant į tai, galimybė gauti įperkama, tinkama, derama, prieinama, saugų ir tvarų būstą yra vienas iš pagrindinių socialinės įtraukties aspektų, kuriam pirmininkaujanti Danija skyrė ypatingą dėmesį.

2025 m. pranešime apie Sąjungos padėtį Pirmininkė U. von der Leyen pabrėžė, kad Europa susiduria „ne tik su būsto krize, bet ir su socialine krize“. Vėliau, 2025 m. spalio 23 d., Europos Vadovų Taryba aptarė būsto problemas, su kuriomis susiduria daugelis Europos Sąjungos piliečių, ir paragino Komisiją pateikti plataus užmojo ir išsamų įperkamo būsto planą.

2025 m. rugsėjo 23 d. **Socialinės apsaugos komitetas** (SAK) surengė teminę diskusiją dėl socialinio būsto, kurioje valstybės narės apsvarstė iššūkius, susijusius su įperkamumu, tinkamumu ir pasiūla. Diskusijoje pabrėžta tvirtų socialinio būsto modelių, kaip įperkamo būsto ir socialinės įtraukties užtikrinimo priemonės, svarba. Nors socialinio būsto modeliai (įskaitant kitus būsto modelius, kuriais siekiama to paties tikslo) valstybėse narėse yra labai įvairūs, daugelis jų susiduria su iššūkiais, tokiais kaip nepakankama būsto pasiūla, finansavimas ar kokybė. Tačiau didelė modelių ir sprendimų įvairovė taip pat yra inovacijų ir tarpusavio įkvėpimo šaltinis. Be to, debatuose akcentuotas tvirtas socialinės politikos ir būsto politikos ryšys, visų pirma sprendžiant socialinės įtraukties ir sanglaudos, benamystės, taip pat asmenų su negalia ir vyresnio amžiaus asmenų būsto ir ilgalaikės priežiūros klausimus.

2025 m. spalio 17 d. EPSCO tarybos posėdyje buvo priimtos **Tarybos išvados dėl asmenų su negalia socialinės įtraukties**, kuriose, be kitų prioritetų, pabrėžiama būtinybė didinti įperkamu, prieinamu, įtraukių, nesegreguotų ir saugių gyvenamųjų vietų bendruomenėse prieinamumą.

Lapkričio 6–7 d. **Kopenhagoje įvykusioje aukšto lygio konferencijoje savarankiško gyvenimo klausimais** taip pat buvo parodytas didelis susidomėjimas šia tema, pabrėžiant, kad asmenys su negalia dažnai patiria didesnę socialinę atskirtį, kai susiduria su neįperkamą būstu. Debatuose pabrėžta, kad reikia priemonių, kuriomis būtų skatinamas savarankiškas asmenų su negalia gyvenimas ir į būsto politiką visais lygmenimis būtų integruoti prieinamumo ir universalaus dizaino principai.

2025 m. lapkričio 17–18 d. pirmininkaujanti Danija kartu su Europos Komisija surengė **teminį seminarą „Pirmiausia – būstas“** ir **Europos kovos su benamyste platformos posėdį**. Diskusijose dėl kovos su benamyste pagrindinė tema buvo įperkamo būsto užtikrinimas pažeidžiamoje padėtyje esantiems ir socialinę atskirtį patiriantiems asmenims. Įperkamo ir tinkamo būsto klausimas yra labai svarbus, ypač valstybėse narėse įgyvendinant pirmaujančią būsto politiką, pavyzdžiui, principą „Svarbiausia – būstas“.

Gruodžio 1 d. EPSCO taryba turėtų patvirtinti pirmąsias **Tarybos išvadas dėl būsto**. Išvadose palankiai vertinamas Komisijos ketinimas pateikti Europos įperkamo būsto planą ir pabrėžiama, kad nors būstas ir toliau visų pirma priklauso nacionalinei kompetencijai, esama bendrų iššūkių, ES lygmens priemonių ir galimybių imtis koordinavimo priemonių. Išvadose Komisija taip pat raginama teikti pirmenybę keturioms pagrindinėms sritims: finansavimui, statybai ir tvarumui, planavimui ir socialinei įtraukčiai, visų pirma skatinant įtraukius ir įvairiapusius miestus ir rajonus, kartu skatinant galimybes gauti įperkama būstą.

Būsimas **Europos įperkamo būsto planas** gali tapti svarbia ES lygmens iniciatyva, skirta įgyvendinti Europos socialinių teisių ramstį, ypač 19 principą dėl būsto ir pagalbos benamiams. Įperkamo būsto prieinamumo užtikrinimas yra susijęs ne tik su pastoge, bet ir su dalyvavimu socialiniame gyvenime, stabilumu ir orumu.

Kitos būsimos iniciatyvos

Kaip taip pat paskelbė pirmininkė U. von der Leyen, tikimasi, kad **būsimoje ES kovos su skurdu strategijoje** bus laikomasi holistinio ir integruoto požiūrio sprendžiant tokias problemas kaip benamystė, galimybės naudotis kokybiškais paslaugomis ir skurdo bei socialinės atskirties perdavimas iš kartos į kartą. Taip pat tikimasi, kad į strategiją bus įtrauktas pasiūlymas dėl sustiprintos Europos vaiko garantijų sistemos, grindžiamos esamomis nacionalinėmis pastangomis kovoti su vaikų skurdu ir skatinti vaikus, kuriems reikia pagalbos, socialinę įtrauktį.

Politiniai debatai dėl būsimos ES kovos su skurdu strategijos, surengti pirmininkaujant Lenkijai 2025 m. birželio mėn. EPSCO tarybos posėdyje, parodė tvirtą politinę paramą šios darbotvarkės įgyvendinimui Europos semestro sistemos kontekste, kartu visapusiškai atsižvelgiant į nacionalinę kompetenciją.

EPSCO tarybos vaidmuo

EPSCO tarybos ministrai atlieka pagrindinį vaidmenį skatinant socialinę įtrauktį įgyvendinant Europos semestrą.

Nors keletas būsto politikos elementų priklauso kitų sudėčių Tarybai, tikimasi, kad daugelis būsimos Europos įperkamo būsto plano elementų bus susiję su EPSCO tarybos ministrų atsakomybės sritimis, įskaitant jo įgyvendinimą.

Tarybos išvadų projekte valstybės narės ragina, kad Europos įperkamo būsto planas būtų grindžiamas iniciatyvomis ir, kai aktualu, jas integruoti į esamus procesus, kartu vengiant nereikalingo dubliavimosi. SAK raginamas įtraukti būsto klausimus į savo politinį, dalijimosi žiniomis ir analitinį darbą Europos semestro kontekste, laikantis savo įgaliojimų.

Pastaraisiais metais Europos semestro šalių ataskaitose ir rekomendacijose daug dėmesio skirta būstui. Tai rodo, kad vis labiau pripažįstama, jog įperkamas ir tinkamas būstas yra ne tik ekonominės ar miestų politikos klausimas, bet ir pagrindinė socialinės įtraukties ir sanglaudos sudedamoji dalis.

Ši socialinės ir būsto politikos integracija rodo svarbią ES politikos koordinavimo raidą siekiant nuoseklaus, kompleksinio ir integruoto požiūrio į socialinę įtrauktį ir susieja užimtumo, socialinės apsaugos, švietimo ir būsto politiką.

Tebėra labai svarbu išlaikyti tvirtą EPSCO ministrų vaidmenį Europos semestre. Tačiau, kaip pabrėžiama bendrame Užimtumo komiteto (EMCO) ir SAK pirmininkų laiške, dėl proceso sudėtingumo ir sutrumpinto tvarkaraščio kyla iššūkių. Dėl to kyla sunkumų, susijusių su veiksmingu EPSCO tarybos ir jos parengiamųjų organų indėliu į semestro procesą, dėl kurių apribojamas arba susilpninamas indėlis, žinias ir politines įžvalgas socialinės įtraukties ir sanglaudos klausimais.

Todėl tvirtas socialinis aspektas Europos semestro kontekste yra labai svarbus siekiant užtikrinti, kad socialiniams tikslams būtų skiriama tiek pat dėmesio kaip ir ekonominiams ir fiskaliniams prioritetams. Semestras ir toliau turėtų būti tarpusavio mokymuisi, įrodymais grindžiamam politikos formavimui ir reformų, kuriomis remiamas integracinis ir tvarus augimas, koordinavimui platforma.

Klausimai debatams

- Kaip EPSCO taryba, įgyvendinant Europos semestrą, galėtų geriausiai toliau skatinti gerai koordinuojamą ir nuoseklią socialinę politiką, įskaitant būsto politikos aspektą?
- Kaip valstybės narės gali stiprinti socialinės įtraukties ir įperkamo būsto ryšį plėtodamos nuoseklesnę, koordinuotą ir viena kitą papildančią politiką?